Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 26 (278) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 25 ЧЭРВЕНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

У ДЗЕНЬ САВЕЦКАЙ МОЛАДЗІ

ПРАЦА • НАВУКА • СЯБРОЎСТВА

25 чэрвеня савецкая моладзь святкуе сваё свята — Дзень савецкай моладзі. У гэты дзень юнакі і дзяўчыны Краіны Саветаў дэманструюць свае дасягненні. А іх не мала. На новабудовы Сібіры,

(Працяг на стар. 3)

Мільёны ляцяць з дымам

РАЗВЯЗАЦЬ РУКІ

Міліцыйныя паведамленні сцвярджаюць аднагучна: няма такога дня ў час гарачага летняга перыяду, каб дзесьці на Беласточчыне не збіраў сваё крывавае жніво «чырвоны певень».

Вартасць дабра, якое штогод паглынае агонь у Беластоцкім ваяводстве, сягае дзесяткаў мільёнаў злотых. Напрыклад, у мінулым годзе толькі адна дзяржаўная ўстанова — Ваяводскі аддзел ПЗУ у Беластоку — па поваду затрат ад агня выплаціла жыхарам Беласточчыны (пераважна сялянам) 32 мільёны злотых кампенсацыі (адшкадавання). Неабходна тут дабавіць, што прыведзены лік яшчэ не адлюстроўвае поўнага жніва, якое штогод прыходзіцца збіраць «чырвонаму пеўню». Гэта толькі тая частка затрат, якую «афіцыйна» сцвердзілі інспектары ПЗУ.

Пералічыць усё на грошы, на жаль немагчыма, бо чалавечае няшчасце не вымяраецца грашыма. Але калі б нават абмежавацца да матэрыяльных затрат, без ніякай памылкі, найбольш скептычна можна было б ацаніць іх ніжні рубеж на вартасць у 50 мільёнаў злотых.

ЗА АДЗІН ГОД У АДНЫМ ВАЯВОДСТВЕ СТОЛЬКІ ДАБРА ПАЙШЛО З ДЫМАМ!

50 000 000! За гэтыя ж грошы можна пабудаваць пяцьсот будынкаў вартасцю ў 100 тыс. зл. кожны! А гэта — не менш - не больш, як дзве грамадныя, мураваныя вёскі, або 500 раміз, або звыш паўтары тысячы магутных супрацьпажарных мотанасосаў, выпайнасцю ў 800 літраў вады ў мінуту.

(Працяг на стар. 5)

СВЯТА МОЛАДЗІ У МІНСКУ.

ГАВОРАЦЬ СТАГОДДЗІ

БЕРАЖЭМ ПОМНІКІ МІНУЎШЧЫНЫ

Каля Гацькоў, ля самай шашы, што вядзе з Беластока ў Бельск, стаіць гара вышынёй метраў 8. Жыхары вёскі па прывычцы як да кожнага прадмета або аб'екта на тэрыторыі свайго месца жыхарства не звяртаюць на гару большай увагі. І мала каму з мясцовых людзей хіба прыдзе на думку, што там на раўнінным месцы яна не магла «вырасці» сама па сабе, а толькі можа з'яўляцца штучным творам. Зверне на гэта ўвагу падарожны па прычыне, што гара мае геаметрычную форму

(Працяг на стар. 3)

Няммога засталося памятак простай, адначасова і складанай прамысловасці. Іх знішчае час, розныя катаклізмы.

Забытковы водны млын у Жэрчыцах, Сямятыцкага павета.

фота **Ул. Пашкоўскі**

Курганы з III — V стагоддзяў ля вёскі Курашава (Гайнаўскі павет). фота Ясканіс

З'езд настаўнікаў у Гайнаўцы

4.VI. адбыўся ў Гайнаўцы З'езд настаўнікаў усяго павета. У рэфераце, а таксама і ў спрэчках абмяркоўвалася між іншым справу працы настаўніка ў беларускім асяроддзі, супрацоўніцтва з існуючымі на вёсцы арганізацыямі, а асабліва з гурткамі БГКТ. З'езд прыняў шэраг цікавых пастаноў, напрыклад, пастанову пабудаваць у Гайнаўцы Дом настаўніка, які ўпрыгожаны будзе вырабамі народнага беларускага мастацтва.

(п)

СТАРОНКІ МІНУЛЫХ ДЗЁН

З ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАГА СПОРТУ

Гісторыя цяжкаатлетычнага спорту ў Беларусі вылічваецца амаль пяцідзесяццю гадамі. Яна раскрывае нам нямала слаўных перамог, якія атрымалі беларускія волаты.

Люты 1914 года. На адбыўшыхся ў Рызе спаборніцтвах па цяжкай атлетыцы, якія ўваходзілі ў праграму 2-й Усерасійскай Алімпіяды, выдатнага поспеху дасягнулі беларускія гіравікі А. Александровіч і І. Саланевіч.

А. Александровіч на гэтых спаборніцтвах заваяваў першы прыз і званне чэмпіёна Расіі ў паўцяжкай вазе.

І. Саланевіч заняў другое месца ў цяжкай вазе, прапусціўшы наперад абсалютнага чэмпіёна Расіі Яна Краузе (Рыга).

Асабліва вядома імя ветэрана беларускага спорту Уладзіслава Сакалдынскага. У Мінску ён устанавіў у 1914 годзе ўсерасійскі рэкорд у жыме двумя рукамі для атлетаў сярэдняй вагі — 214 фунтаў.

Акрамя гуртка ў горадзе Мінску, у той час існавала невялікая група атлетаў — аматараў у Гомелі.

Сярод атлетаў - аматараў, якія займаліся гіравым спортам у другіх гарадах рэспублікі, вылучаўся сваімі выдатнымі фізічнымі данымі магілёўскі спартсмен П. С. Карнеенка. Захаваліся даныя аб ім: уласная вага — 104 кг, біцэпсы — 44 см. аб'ём грудзей — 125 см. Увайшоў у гісторыю спорту, як адзін з мацнейшых атлетаў Расіі ў цяжкай вагавай катэгорыі.

У першыя гады Савецкай улады цяжкая атлетыка ў БССР разам з агульным развіццём фізічнай культуры атрымала шырокае распаўсюджанне. Пашырылася яе геаграфія. Акрамя Мінска, Гомеля, Магілёва, шмат аматараў гіравога спорту паявілася ў Оршы, Полацку Барысаве і іншых гарадах рэспублікі.

Найбольш актыўным быў гурток гамяльчан. Тут займаліся і пачалі свой творчы шлях Засім Сініцкі — адзін з мацнейшых у той час атлетаў: Дзмітрый Сядзевіч — адзін з мацнейшых цяжкавагавікоў.

У Барысаве браты Гольдзбергі арганізавалі вельмі моцнае ядро цяжкаатлетаў, у склад якога ўваходзілі члены зборнай каманды рэспублікі Кірэеў і Санковіч, мацнейшыя атлеты акругі Жабінскі, Жукоўскі, Страдзе і інш.

У 1924 годзе ў першыню былі праведзены ўсебеларускія спаборніцтвы па цяжкай атлетыцы з удзелам каманд акруг: Мінскай, Віцебскай, Полацкай, Барысаўскай і Аршанскай. Усяго на памост выйшла 25 атлетаў.

Ва ўсебеларускіх спаборніцтвах па цяжкай атлетыцы (гіры, барацьба) 1926 года ўдзельнічала ўжо 60 чалавек.

У наступныя гады ў спісах мацнейшых гіравікоў Беларусі можна знайсці імя 11-разовага чэмпіёна Савецкага Саюза Мікалая Шатава, які ў 1934 годзе першым у краіне пачаў штурм сусветных рэкордаў.

12 чэрвеня 1933 года фізкультурная арганізацыя БССР святкавала сваё дзесяцігоддзе. У гонар юбілею ў сталіцы Беларусі з 11 па 16 чэрвеня было праведзена Усесаюзнае свята па цяжкай атлетыцы. Да гэтага часу цяжкаатлетычны спорт атрымаў яшчэ большае развіццё ў гарадах і сёлах рэспублікі. Звыш 500 чалавек рэгулярна займаліся ў гэты час цяжкай атлетыкай.

Калі ва Усесаюзнай спартакіядзе 1928 года ў лік прызёраў увайшоў толькі адзін беларускі атлет — Н. Лапідус, дык ва Усесаюзным свяце, дзе разыгрывалася першынство краіны 1933 года, у ліку прызёраў аказаліся тры атлеты — Кантаровіч, Вайніловіч і Мілееў, а Н. Лапідус заваяваў званне чэмпіёна СССР у найлягчэйшай вазе і ўстанавіў тры рэкорды краіны. Каманда БССР заняла пятае месца.

У даваенныя гады зборная каманда цяжкаатлетаў Беларусі на першынствах СССР заўсёды ўваходзіла ў пяцёрку лепшых каманд. А ў 1935 годзе на першынстве краіны ў Маскве заняла трэцяе месца, прайграўшы камандзе УССР паўачка. У асабістым першынстве заваяваў званне чэмпіёна СССР Н. Лапідус, другое месца ў цяжкай вазе пасля абсалютнага чэмпіёна краіны Амбарцумяна заняў мінчанін С. Чарнавушка. Нядрэнна выступілі і іншыя члены каманды.

У рэспубліцы ў гэтыя гады выраслі выдатныя майстры цяжкай атлетыкі — Н. Лапідус, К. Мілееў, Д. Наумаў, Я. Грыгаровіч.

Беларускія штангісты, упорна авалодваючы вышынямі спартыўнай тэхнікі, аказаліся ў стане не толькі палепшыць рэкорды сваёй рэспублікі, але і ўстанаўліваць рэкорды краіны, перавышаючыя сусветныя дасягненні.

Першым з беларусаў рэкорд Саюза, перавышаючы сусветны, устанавіў віцяблянін Дзмітрый Наумаў. Будучы ў Маскве на курсах, Дзмітрый Наумаў 1? ліпеня 1936 года на спаборніцтвах устанавіў рэкорд у жыме двума рукамі для атлетаў паўцяжкай вагі (не звыш 82.5 кг) — 115 кг; ранейшы рэкорд належаў Дэйчу (Германія). Палепшаючы некалькі разоў рэкорд, Наумаў давёў яго ў 1938 годзе ўжо ў Мінску да 120,1 кг.

Уладальнікам сусветнага рэкорду быў таксама Канстанцін Мілееў, які двойчы, у 1938 і 1939 гг., займаў першыя месцы на чэмпіянатах СССР у сярэдняй вазе.

В. Л.

Удзельнік міжнародных сустрэч па цяжкай атлетыцы, член зборнай каманды Беларусі майстар спорту Яўген Новікаў.

ПАЛІТЫКА ЗША не мяняецца

Два мемарандума, дарučаныя Старшынёй Савета Міністраў Савецкага Саюза Хрушчовым прэзідэнту ЗША Кенедзі ў час спаткання абодвух дзяржаўных дзеячоў у Вене, былі прадметам вывучэння амерыканскім урадам. Так, прынамсі, запэўніваў журналістаў сакратар Белага Дома (месцапрабыванне прэзідэнта ЗША). Як сакратар, прэзідэнт Кенедзі так і сакратар Раск падкрэслівалі неабходнасць знайсці ў гэтых дакументах пунктаў сутыкнення з амерыканскай палітыкай, каб можна было пачаць нанава канструктыўны дыялаг з Савецкім Саюзам.

Тым часам, пасля доўгага вывучэння, сусветная публічная апінія даведалася аб тым, што ўрад ЗША рашыў адхіліць гэтыя савецкія мемарандумы. Тое, што адхілілі дакумент, які змяшчаў кампрамісныя прапановы Савецкага Саюза ў справе мірнага дагавору з германскімі дзяржавамі, які даваў магчымасць рашыць праблему заходняга Берліна як свабоднага горада — гэта нас не здзівіла. Адхіляючы гэтыя прапановы ЗША далі яшчэ раз довад падатлівасці перад рэакцыйнымі, мілітарызаванымі сіламі ў заходняй Германіі.

Здзіўляючым для нас з'яўляецца адмова ЗША ў справе забароны выпрабаванняў атамнай і ядзернай зброі. Савецкае мемарандум змяшчала прапанову паклікаць трохбаковую кантрольную камісію, якая перасцерагае ажыццяўленне забароны ядзерных выпрабаванняў, прычым, рашэнні гэтай камісіі павінны былі б развязвацца аднагалосна. Гэта было зроблена з такою ўмоваю, каб не было перавагі Захаду над Савецкім Саюзам, перавагі, якая магла б быць выкарыстана для вядзення разведкі замест кантролю. Савецкі Саюз мае дастаткова многа прычын, каб рабіць асцярогі. Аб шпіёнскім палёце Паўэрса свет не змог яшчэ забыць.

Аднак, у мемарандуме, Савецкі Саюз не ўпіраўся пры аснове аднадумнасці ў справах кантролю тых месц, у якіх мелі падазрэнне адносна выбуху. Мемарандум гаварыла аб магчымасцях прыняцця кожнага кантролю, які запрапануе Захад, аднак пры такой умове, што будзе ён спалучацца не толькі з забаронаю ядзерных выпрабаванняў, а таксама з усеагульным раззбраеннем.

Савецкія прапановы былі яркія і лагічныя. Стваралі яны магчымасць зараз жа забараніць выпрабаванняў з нуклеарнымі бомбамі і прыступіць да перагавораў на тэму раззбраення. Адхіляючы іх, Злучаныя Штаты выявілі сваю крывадушнасць, паказалі, што хваляцца словам мір, а рыхтуюць сапраўды вайну. Пачынанні ЗША абазначаюць, што яны сур'ёзна не думаюць не толькі пра раззбраенне, але таксама каб спыніць нуклеарныя выпрабаванні.

Паводле апініі заходніх журналістаў прэзідэнт Кенедзі знаходзіцца пад моцным ціскам вайсковых колаў, якія патрабуюць аднаўлення атамных выпрабаванняў пад зямлёй. Амерыканскае грамадства пужаюць тым, што якбыццам бы ў Савецкім Саюзе рыхтуюцца да выпрадукавання нейтроннай бомбы, якая з'яўляецца больш небяспечнай ад вадароднай.

Усё гэта з'яўляецца прадпасылкай для таго, каб парваць існуючыя ўжо 30 месяцаў жэнеўскія перагаворы і аднавіць у ЗША ядзерныя выпрабаванні. Злучаныя Штаты зараз шукаюць зачэпкі, каб сказаць народам, што перагаворы былі сарваны па поваду няўступчывасці камуністаў. Наўрад ці народы дазволяць ашукваць сябе. Падлог вельмі ж ужо відавочны.

УЛ. ЛАЗ'НСКІ

ИОНАС БІЛЮНАС

КАНЕЦ

На кучы мастрыцы ля варот хлява ляжыць стары Брысюс, сівы, падслепаваты. Бачыць, праўда, ён яшчэ бачыць, але быццам праз дым, і часта не пазнае ўжо нават сваіх. Цяжка пад старасць яму: усімі забыты і кінуты. Ён і сам добра адчувае — мала на што патрэбны. Але колькі ёсць сілы, стараецца быць карысным. Брысюс ужо і чуе дрэнна, пацяжэлыя павекі закрываюць яго вочы, якія пачалі гнаіцца, але ён усё яшчэ праганяе ад сябе сон і ўслухоўваецца, услухоўваючыся, пачынае драмаць... І чуе скрозь сон: недзе паблізу шорах, быццам чужы хто ідзе... Цяжка падымаецца Брысюс на ногі і брэша хрыплым, сонным голасам.

— Ну ты, сляпак, кінь!... Свайго не бачыш, — чуе ён знаёмы голас.

Брысюс шчэрыць бяззубую морду, жаласліва скавыча, быццам просячы прабачэння, і, падкурчыўшы хвост, зноў кладзецца на сваё месца...

Ужо не раз нюх ашукваў Брысюса, і яму было сорамна. Часта, лежачы сярод хаты, бачыць ён у сне злодзея ці ваўка, за якім не раз ганяўся ў маладосці, і яму цяпер здаецца, што гэтыя ворагі зноў прытаіліся недзе тут. Падымае ён тады сваю старую галаву і, быццам спалохаўшыся чагосьці, раптам брэша — гаў! гаў!

І нечакана, замест злодзея, з усіх бакоў чуе ён нездаволеныя галасы:

— Ну і стары. Зусім здурнеў.

Не ведаючы, куды дзецца ад сораму, падымаецца ён з свайго месца і, падкурчыўшы хвост, лезе пад лаўку.

— Куды сунешся? Пайшоў вон! — крычаць на яго.

І Брысюс, сумны, ідзе да дзвярэй.

Цяпер ён баіцца нават заходзіць у хату. Лепш ужо на кастрыцы ляжаць: усё менш будзеш блытацца ў людзей пад нагамі. Праўда, у хаце вельмі добра, пад сталом ляжаць цёпла. Але костак грызці ўсё роўна ён ужо не можа, а ад мух і там цяжка старому абараніцца.

Сюды, злітаваўшыся над яго старасцю, прыносяць яму ў карытцы паліўкі пахлябтаць, а не, — прагаладаўшыся, ён сам ідзе пашукаць чаго - небудзь такога, на што раней і глядзець не хацеў бы. Так і дажывае Брысюс свой век...

Але ж і ён быў калісьці малады і дужы, і ім калісьці даражылі. Тады ён спакою не меў ад людзей. Дзеці гулялі з ім: запрагуць, бывала, яго ў калясачку і катаюцца; Брысюс на іх не злаваў, нават калі іншы раз які-небудзь хлапчук дарэмна яго балюча ўдарыць, — разумеў ён, што дзіця малое і слаба яшчэ кеміць. У хаце яго кожны да сябе зваў і даваў хлеба; вадзіў яго з сабой і на паляванне. Стары пастух і твараґу яму не шкадаваў, хаця б ён дадому не бегаў і дапамагаў статак пільнаваць. А як ён весяліў пастухоў, нават калі пастарэў

БЕРАЖЭМ ПОМНІКІ МІНУЎШЧЫНЫ

(Працяг са стар. 1)

простава вугольніка, только крышку здэфармаваную ад уздзеяння атмасферычных і жывёльнага свету фактараў. Так, гэта штучны твор. Гэта след існавання там абаронных пабудовы з часоў ранняга сярэдневякоўя. Магчыма адсюль бараніліся продкі сучасных гацькоўцаў перад наездам варожых ватаг. У кожным выпадку гара забытковая.

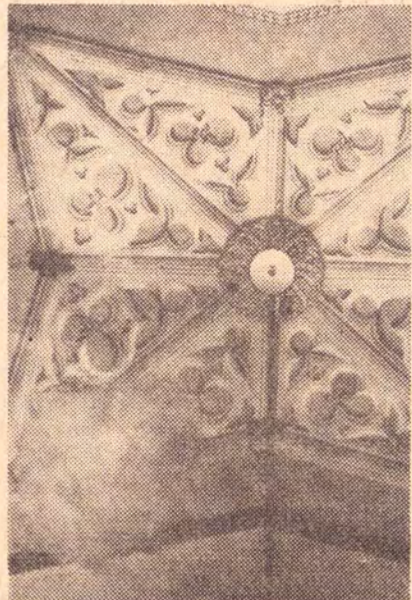
...Каля вёскі Курашава (Гайнаўскі павет) размешчаны тры ўзгоркі, адзін за адным; як сцвярджаюць даследвальнікі, гэта магілы — курганы. Паходзяць прыблізна з III стагоддзя нашай эры. Быў калісьці звычай хаваць слаўных людзей, узносячы на іх магілах ці толькі на месцы смерці вялікія курганы. Колькі працы, — праўда? Але затое аддавалі вялікую пасмяротную пашану дарагому чалавеку...

Магілы — курганы знаходзім амаль ва ўсіх аколіцах нашага ваяводства. Многа іх на тэрыторыі Сакольскага павета.

*

Чаму мы вывучаем мінуўшчыну?

Вывучанне мінуўшчыны дае нам не толькі самыя факты, якія прадстаўляюць сабою цікаўнасць самі па сабе. Але дакладнае вывучэнне мінуўшчыны дазваляе вучоным і

Паліхромія скляпення сяней у дворыку ў Страблі.
фота Ул. Пашкоўскі

пакіне трывалых слядоў творчага жыцця, сваёй звычаёвасці, культуры, будаўніцтва і г. д.

Мінуўшчыну мы вывучаем зараз перш за ўсё на аснове пісьмовых помнікаў (дакументаў, хронік, перапіскі, напісаў і г.д.). Вядома, што не заўсёды яны захоўваюцца. Але на сколькі існуюць узаемаадносіны і залежнасці ў развіцці духовай і матэрыяльнай культуры чалавецтва, на столькі вы-

Пасля пахавання нябошчыка магілу абкладалі вялікімі каменнямі...
Магіла з часоў ранняга сярэдневякоўя ў аколіцы вёскі Чорная Вялікая (Сямяціцкі павет).
фота Ясканіс

даследвальнікам здабываць весткі і рабіць вывады адносна развіцця сталых вартасцей духовай і матэрыяльнай культуры на працягу глыбокай старыны і бліжэйшых стагоддзяў існавання чалавецтва. Гэтыя вывады з'яўляюцца цэннымі нам перш за ўсё таму, што наша сучасная духо-

вучанне іх залежнае, а лепш — лягчэйшае і больш правільнае, калі існуюць і захоўваюцца вытворы матэрыяльнага дабра. Адным з помнікаў гэтага з'яўляецца архітэктура, будаўніцтва.

У нашай краіне абавязвае зараз рэжым захавання помнікаў архітэктуры і будаўніц-

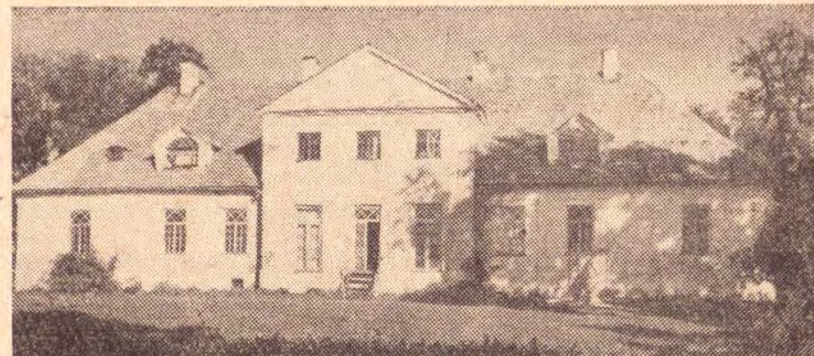

Палляшскія хаты прадстаўляюць сабой архітэктурную прыгажосць.
Хата ў вёсцы Рудка, Бельскі павет.
фота Ул. Пашкоўскі

вая і матэрыяльная культура мае свае пачаткі і карэнні менавіта ў далёкай мінуўшчыне і з'яўляецца працягам духовай і матэрыяльнай культуры бліжэйшай мінуўшчыны.

Гавораць стагоддзі — выражэнне амаль навуковае. Але стагоддзі самыя нічога не скажуць, калі грамадскасць не

тва ў разнародных праявах, а таксама апекі над імі. Дзяржава адводзіць на гэтае мерапрыемства неабходную колькасць грошай. Беласточчына мае права ў гэтай галіне таксама пахваліцца. На працягу 15-ці пасляваенных гадоў ваяводскі кансерватар забыткаў перадаў 35 забытковых аб'-

Памешчыцкія дворыкі маюць сваю прыгажосць.
Дворык у Страблі з XVIII стагоддзя. Зараз сядзіба пачатковай школы.
фота Ул. Пашкоўскі

ектаў у карыстанне насельніцтву. Гэта: палацы, ратушы, дворыкі, камяніцы і г.д. У адных з іх памяшчаюць музеі, у іншых — школы, установы, а нават прыватныя памяшканні. Ва ўсіх выпадках пабудовы дагледжаны і нічога нельга нішчыць. Апрача карысці (хаця гэта не на першым плане) яны маюць сваю прыгажосць і, зразумела, гістарычнае значэнне.

Да памятных аб'ектаў адносяцца таксама старыя касцёлы, царквы, капліцкі, магільнікі; будаўніцтва прамысловае — як: ветраныя і водныя млыны, смалярні, цагельні. У нашых вёсках захавалася шмат старынных хат, якія належаць ужо да рэдкасці. Іх захаванне напатыкае цяжкасці, таму што гаспадар так гаспадарыць сваімі пабудовамі, як яму гэта падабаецца. Асабліва ў беларускіх вёсках на Беласточчыне шмат драўляных хат з цікавым архітэктурным выканчэннем (перш за ўсё ўпрыгожэннем звонку). Аднак з гэтым парываецца ў апошнія гады. Гаспадары павінны таксама забяспечваць ад знішчэння сваю ўласную народную архітэктуру. Міне крыху часу і людзі будуць захапляцца вашымі цікавымі дасягненнямі. А гісторыя дасць правільную ацэнку вашай народнай мудрасці.

М. КУРАШ

ПРАЦА, НАВУКА, СЯБРОЎСТВА

(Працяг са стар. 1)

Казахстана. Поўначы, Данбаса за апошнія шэсць год па камсамольскіх пуцёўках прыбылі 1200 тысяч прадстаўнікоў моладзі. Тры чвэрці ўсіх чыгунак, якія будуюцца ў СССР пракладваюць пасланцы камсамола. За апошнія тры гады яны праклалі і электрыфікавалі 9 тысяч кіламетраў чыгункі.

У гэтым годзе ў Савецкім Саюзе будуецца 434 важнейшых прамысловых аб'ектаў, 145 з іх — усесаюзныя камсамольскія пабудовы.

Пасля 1953 года на працу ў жывёлагадоўлю па камсамольскіх пуцёўках накіравана 1900 тысяч юнакоў і дзяўчат, у 1960 годзе — звыш 577 тысяч чалавек, у 1961 годзе для працы ў жывёлагадоўлі камсамол пашле 500—600 тысяч чалавек.

У вузах краіны навучаецца студэнтаў у чатыры разы больш, чым у Англіі, Францыі, ФРГ і Італіі разам узятых. Савецкая моладзь актыўна супрацоўнічае з моладдзю іншых краін. Камітэт маладзёжных арганізацый СССР звязаны звыш чым з 800 арганізацыямі моладзі з 100 краін. У 1960 годзе прадстаўнікі савецкай моладзі прынялі ўдзел у 27 розных міжнародных мерапрыемствах.

У 1958 годзе ў Савецкім Саюзе пабывала 176 дэлегацый моладзі з 64 краін, а ў 1960 годзе — ужо 612 дэлегацый і груп з 72 краін.

Ад 25 ліпеня да 3 жніўня 1961 года ў Маскве адбудзецца Сусветны форум моладзі, у ім удзельнічаць будзе 700 чалавек.

АД НАС

НАСТАЎНІКАМ І ВУЧНЯМ

У сувязі з заканчэннем навучальнага года усім настаўнікам і вучням жадаем прыемнага летняга адпачынку.

Адначасова просім не забываць пра нас.

Прыемных канікул!

«НІВА»

ужо! Накінуць яны, бывала, Брысюсу на галаву світку і трымаюць, а тым часам адначасна загадаюць схавацца; потым

БРЫСЮСА

пускаюць Брысюса шукаць. І ён заўсёды знаходзіў, хоць бы той і за паўвярсты на верхавінку яліны залез. Высачыць, абнюхваючы дрэва, і, нарэшце, падняўшы морду ўгору, пачынае брахаць. Так і не адыходзіў, пакуль той злазіць не пачне.

Убачыўшы, што той злазіць, Брысюс страшэнна радаваўся, з віскам скакаў вакол і, вярнуўшыся да пастуху, дагодліва глядзеў то на іх, то на торбы: ведаў, што адтуль перападзе яму кавалачак мяса або скарыначка хлеба. Але цяпер і пастухі на яго забыліся...

Ляжыць стары Брысюс на кастрыцы і бачыць сон. Бачыць ён у сне качак, у якіх страляе яго гаспадар, а ён, быццам, выносіць іх з вады.

І так многа гэтых качак, такія яны тлустыя! Прыжмурвае Брысюс вочы і салодка пазяхае, успамінаючы іх. Але як жа ён здзіўляецца, бачачы, што і сапраўды гаспадар стаіць перад ім са стрэльбай на плячах. Ён не хоча верыць сваім вачам: напэўна, гэта толькі сон...

Але выразна чуе, той заве:

— На, Брысюс, на!

Гэта, напэўна, з ім, старым, жартуюць? Але навошта?

— На, Брысюс, на! — кліча гаспадар.

Брысюс шчэрыць морду, быццам хоча ўсміхнуцца. Але толькі неяк жаласна скавыча...

— На, Брысюс на!

Нехаця падымаецца ён з кастрыцы і ідзе за гаспадаром, не так, як раней, калі быў малады і бадзёры, але падкурчыўшы хвост, пануры, быццам вінаваты.

Гаспадар ідзе за гумно ў поле і азіраючыся, усё заве:

— На, Брысюс, на!

На ўзлессі ён спыняецца, Брысюс жаласна скавыча і глядзіць на чалавека, быццам пытаючыся, навошта яго сюды прывялі. Бачыць ён, як той здымае з пляча стрэльбу, адыходзіцца на некалькі крокаў і пачынае ў яго цэліцца...

Не можа быць! Брысюс не верыць. Гэта толькі пажартаваць з ім хочуць. Але навошта так страшна жартаваць з старога? Навошта?

Ён жа не вінаваты... Брысюс хоча прылашчыцца, вільнуць хвастом, але ад страху прысядае на заднія лапы, і па яго мордзе збягаюць жаласныя, горкія слёзы.

Раптам агонь і страшэнны трэск, — і ён падае, пранізаны болем. Крыху расплюшчыўшы вочы, ён толькі паспявае ўбачыць, як чалавек уцякае ад яго з усіх сіл, трымаючы ў руках стрэльбу.

Можа, і зразумеў Брысюс, чаму гэты чалавек яго забіў; толькі не мог зразумець, чаму так ад яго ўцёк: паміраючы, ён хацеў толькі ў апошні раз лізнуць яму ногі.

Пераклад з літоўскага І. Сакалоўскага

ЧАЛАВЕК У БЕЛЫМ ХАЛАЦЕ

1.

Бяда прышла ў хату нечакана. Пажылы чалавек, Хведар Анішчук, раптоўна заслаб, хапілі болі, пакутлівыя болі галавы і жывата так моцныя, што ён страціў прытомнасць і ляжаў, як труп.

— Божа мой, уміраe наш тата, — галасіла дачка. Маці яе, жонка ўміраючага, прагльнала сліну і, выціраючы слёзы, не ведала за што ўзяцца, што пачаць, як яго ратаваць.

— «Пагатове», як хутчэй званіце па «пагатове», — хтосьці сказаў з суседзяў. І адзін з іх хутка падаўся да вёскі, каб пазваніць да Гайнаўкі па хуткую дапамогу.

Праз нейкі час прыімчалася карэтка з лекарам у белым халаце. Ён са спакоем стаў аглядаць амаль што мёртвага чалавека. Што з ім рабіць? Забраць яго да шпіталя? Лекар быў пераконаны, што мінуты Хведара Анішчука ўжо палічаны і магчыма, што дарогу да Гайнаўкі ён не вытрымае.

І так карэтка ад'ехала без хворага. Дзеці і маці, плачучы, мітусіліся ля хворага, які ледзь падаваў адзнакі жыцця. Аб раптоўным захворванні аднавяскоўца, які жыў далекавата на калёніі, быў паведомлены і мясцовы фельчар Яўгень Краўчук. (У наваколлі завуць яго доктарам). І кленіцкі доктар, узброіўшыся лякарствамі, сеў на свой веласіпед і палявой размоклай сцежкай заспяшаўся да Хведара Анішчука. Слёзы і заламванне рук сям'і моцна яго кранулі. Ён добра ведаў усю трагедыю жыцця на вёсцы сірат і ўдоў. Ён хутка налажыў белы халат, і пачалася барацьба за жыццё чалавека, за гаспадара хаты, за бацьку дзяцей. Уколы, націранні, лякарствы. Сачэнне за біццём сэрца.

Доўга, вельмі доўга над хворым сядзеў Яўгень Краўчук. Ужо была поўнач. Усе спалі апрача фельчара, дзяцей хворага і яго жонкі. І пасля поўначы радасць авеяла ўсіх прысутных. Стала выразна відаць, што хворы атрымаў нейкае палягчэнне: стаў лягчэй дыхаць, паволі адкрыліся вочы, ён пачаў прыходзіць у прытомнасць. Крытычны час мінуў.

Назаўтра, паслязаўтра і шмат дзён пазней малады фельчар па некалькі разоў на дзень ездзіў наведваць хворага, даваў яму ўколы, прывозіў лякарствы.

І Хведар Анішчук яшчэ сёння жыве. Ужо выдаў нават замуж дачку, якая так моцна плакала, калі бацька стаў адной нагой на тым свеце.

Хведар Анішчук падрыхтаваў багатае вяселле для дачкі. І самым першым госцем на гэтым вяселлі быў яго выратавальнік — кленіцкі фельчар Яўгень Краўчук.

2.

Сідар Трафімчук ужо мае 60 год. Ён таксама раптоўна заслаб. Пачало спыняцца сэрца.

— Прышла ўжо смерць па Сідара, — гаварылі наведвальнікі — суседзі.

— Пакуль яшчэ прытомны, няхай выклікаюць яму бацюшку, прычасціць і паблагаславіць яго перад адыходам у загробны шлях, — раілі старухі блізкім уміраючага. Прывялі бацюшку.

Яшчэ ён не ад'ехаў, як з'явіўся ў хату Яўгень Краўчук. Налажыўшы белы халат і папрасіўшы, каб усе выйшлі, апрача найбліжэйшых, пачаў аглядаць хворага. Устанавіў, што гэта атак сэрца, і пачаў ратаваць чалавека ўколамі і патрэбнымі лекамі. І выратаваў.

3.

У аколіцы Кленік і Тыневіч добра ўсе ведаюць знахарку Барбару Іванюк, якая жыве ў Істоку. Прыязджаюць да яе цёмныя людзі. замаўляць хваробы, нават ад Бранска. Нажаль, не ведаюць яны, што гэтая знахарка сама не верыць у сваё знахарства і лечыцца ўжо некалькі год у кленіцкага доктара Яўгеня Краўчука.

4.

Нялёгкая праца медыцынскага работніка на вёсцы. Тут ад усіх хвароб трэба лячыць. Шмат увагі Яўгень Краўчук удзяляе дзецям. Ён часта наведвае мясцовую (і не толькі мясцовую) сямікласную школу і нясе неабходную дапамогу.

У звычайны дзень у яго прыёмнай заўсёды ёсць пацыенты. Аб Яўгеню Краўчуку разыходзіцца добрае слова па ўсёй аколіцы. Усюды можна пачуць, што кленіцкі доктар вельмі душэўны чалавек, добра лечыць і заўсёды ў любую пару дня і ночы да яго можна звярнуцца, і ён заўсёды дапаможа.

М. ХМЯЛЕЎСКІ

БЕЛАРУСКАЕ СВЯТА

Усюды гаварылі аб Беларускім Таварыстве! Так можна сказаць аб Фестыне песні і танца прысвечанага 5-годдзю нашага Таварыства, які адбыўся ў нядзелю — 11.VI. у вёсцы Рыбакі ў Беластоцкім павеце. Перыства». Далей чырвоныя і бела - чырвоныя сцягі. Усюды зеляніна, усё ў зеляніне.

Усюды натоўп народу. Фэстын адкрывае сябра Янка Азябла — вядомы дзеяч БГКТ на тэрыторыі павета. За сталом, засланым народным дываном, займаюць месцы мгр Уладзімір Юзвюк — сакратар ГП БГКТ і Юры Міруць — старшыня мясцовай Грамадскай рады ў Юшкавым Грудзе.

— Перад уваходам прыгожая брама...

рад уваходам на пляцоўку — прыгожая брама, пабудаваная дружнай моладдзю вёскі. Удэкараваная дзеразою, валошкай і ялінаю. У шчыце брамы партрэты Янкі Купалы, Кандрата Крапівы і Змітрака Бядулі. На ўсю шырыню трыумфальнай брамы транспарант з чырвонага палотнішча — «5 год Беларускага Тава-

Пасля прамоў гр. гр. Юзвюка і Міруця пачынаецца канцэрт мастацкай самадзейнасці. Выступаюць са сваімі праграмамі мастацкія гурткі з Пянькоў, Міхалова, Баршчэва і Семяноўкі.

Адначасова ў зале мясцовай школы адбываецца канцэрт эстрады «Лявоніха».

Шматлікія гурткі людзей глядзяць у школьным калідоры фотавыстаўку — «З жыцця Савецкай Беларусі». На франтальнай сцяне школы насценгазеты аб Беларускім Таварыстве і выканаеая вучнёўскай рукою насценгазета аб Янку Купалу.

Выступае сакратар ГП БГКТ Ул. Юзвюк.

— Выступаюць мастацкія гурткі...

Пагода цудоўная (як на заказ). Што раз больш прыбывае людзей. У цэню раскладзістых ліп продаж напіткаў і ласунак. Кірмаш беларускай літаратуры.

У нізіне цячэ шпаркая Нарва, і зацішы у летняй спёцы альшовыя гаі.

Пасля некалькіх гадзін на змену мастацкай самадзейнасці прыходзіць танцавальны аркестр. Народнае гулянне да позняга вечара.

На фестыне пабывалі тысячы людзей — нават з так аддаленых ад Рыбакоў вёсак, як Шымкі, Цісоўка, Ціванюкі ці Міхалова. **(ся)**

фота: **Ян Мазурэк**

Рэфлексіі над сучаснасцю вёскі

КАЛІ ДЗЯЎЧЫНЕ год семнаццаць

Аб чым марыць дзяўчына, калі ёй семнаццаць год? Ці ж можна адказаць на гэтае пытанне? Семнаццаць год — гэта вясна ў жыцці чалавека. У сэрцы зацвітаюць кветкі першай маладосці. Радасць і захапленне расплываюцца па душы дзіўным пахам, і першы подых кахання, свежага, як вясна, руплівага і нясмелага, як сон, як мары — напаўняе грудзі; першыя ласкавыя сустрэчы, незабыўныя развітанні мары, мары... аб нечым незвычайным, вялікім, цудоўна прыгожым, аб нечым няведамым, таемным, аб запіраючым дух прыпльве шчасця — аб першым вялікім каханні.

Каб толькі той дзень, калі свае белыя рукі ўпершыню закінеш на чыюсьці шыю і адчуеш роскаш першага ўсцісску, быў найпрыгажэйшым днём тваёй вясны, маладая дзяўчына!

✲

Ніне Р. ішоў семнаццаты год. Аб чым марыла Ніна? Ці аб тым самым, аб чым усе дзяўчаты ў яе ўзросце? Не ведаю. Затое добра ведаю, аб чым марылі яе бацькі. Зразумела, аб Колі. Коля — хлапец працавіты і багаты, не будзе мела за ім бяды.

Так і сталася. Ніна Р. мае цяпер 20 год і двое дзяцей, хапае ёй тут усяго, а асабліва цяжкай непасільнай працы ад самай раніцы да позняй ночы. «Старая баба», — гавораць пра сябе і глядзіць на свой апушчаны заўчасна ад цяжкай працы стан.

Ніна Р. не ведае, што такое сустрэча з пажаданым, ніхто яе ніколі не праводзіў дадому позна ноччу, не ведае, як цудоўна свеціць месяц, калі на яго глядзець п'янымі ад шчасця вачыма.

Гм... Смешна думаць аб такіх дурнотах, калі квічаць свінні, плачуць дзеці, і работы хоць разарвіся. У Ніны ў жыцці ўсё было вельмі звычайна і проста. Прышоў Коля, хлапец старэйшы за яе на 13 год, і некалькі мужчын, зрабілі заручыны. а праз два тыдні адбылося вяселле. І так скончылася маладосць.

Ніна два разы была ў кіно ў сваёй вёсцы.

— Аб чым была кінакарціна?

— Аб каханні, — адказвае, а ў яе голасе нябрэжнасць і пагарда да такіх пустых тэм.

Ніна не верыць у каханне з кінафільмаў. Так можна казаць?! Выдумка.

У калысцы заплакала дачка, падкідаючы ножкамі. Міжвольна прыходзіць думка, ці яе жыццё будзе такое ж, як і яе маці, і ці зразумее яе маці, калі захоча інакай пакіраваць сваім лёсам.

А наогул выпадкі, калі дзяўчына выходзіць замуж у 16 — 17 год, у нашых вёсках вельмі частыя.

✲

Вясеннняе сонца ў святочны дзень пасля абеду вымятае ў вёсцы ўсіх з хат на вуліцу. Страката ўбраныя бабы, быццам гусі, рассеўшыся над ровам, распачынаюць спрэчкі ў гэтым своеасаблівым дыскусійным кругу: ці лепш замуж рана выйсці, ці пазней?

Бабы ведаюць усё. Кожная з баб хоча штосьці сказаць, кожная гаворыць пра сябе.

— А што ж тое гулянне, — даходзяць да вываду бабы. — Можаш ногі адгуляць і адзін чорт. Раней ажэнішся, то і штосьці прыжывеш, і

РАЗВЯЗАЦЬ РУКІ

(Працяг са стар. 1)

Калі дзяржава штогод церпіць так грамадныя затраты ад пажараў, здавалася б, што ўстановы, пакліканыя да барацьбы з агнёвым няшчасцем павінны «рукамі ды нагамі» падтрымліваць кожную грамадскую ініцыятыву накіраваную на змяншэнне пагрозы затрат ад агня.

А тымчасам...

Пажарная каманда ў вёсцы Чэрэўкі (Беластоцкі павет) існуе ўжо некалькі год. Згуртоўвае яна 24 асобы. Свой баявы хрэст прайшла ў 1958 годзе, калі прымала ўдзел у барацьбе з пажарам на хутары Дарожкі і ў вёсцы Залесак. Затым змагалася яна з агнём у 1959 годзе ў вёсцы Клявінаў, а ў чэрвені мінулага года — у Дарожках. Чэрэўкоўскую каманду лічаць адной з найбольш актыўных у сваім раёне.

Адно толькі гора мучыць пажарнікаў з Чэрэўкаў. Яны не маюць дзе хаваць супрацьпажарнае абсталяванне. Зараз яно знаходзіцца ў магазіне, які астаўся пасля распаду сельгаскааператыва. Але гэты магазін, як і ўсе іншыя спулдзельчыя будынкі, знаходзіцца за вёскай і шмат трэба патраціць часу, каб туды дабрацца. А хуткасць, як усім вядома, аснова добрай працы пажарнай каманды. Ды гэты магазін не з'яўляецца ўласнасцю ані вёскі, ані мясцовай грамадскай рады. Пажарнікі карыстаюцца ім на аснове «воўчага права». Таму ў Чэрэўках неабходна патрэбна рамізa. Пабудаваць яе ёсць дзе. Яшчэ ў 1957 годзе, праводзячы там хутарызацыю, мярнічы выдзеліў пад рамізу спецыяльную пляцоўку ў цэнтральным месцы вёскі.

Чэрэўкоўскія пажарнікі не чакалі на тое, каб хтосьці на талерачцы падсунуў ім гэтую, так пажаданую, рамізу.

Было гэта ранняй вясной, яшчэ перад выбарамі. На адным са сходаў сваёй каманды вырашылі яны будаваць рамізу грамадскім чынам.

— Незадоўга пасля гэтага сходу, — гаворыць камендант Чэрэўкоўскай пажарнай каманды, грам. Анатолій Міхальчук, — усе пажарнікі прыступілі да працы. Навезлі пяску на пустакі, а сябра. Уладзімір Матвейчук, бясплатна адступіў станок да іх прадукцыі. Зрэшты, мы заўсёды гатовы выканаць грамадскім чынам усе чорнаработніцкія працы, але ўсяго самі зрабіць не зможам.

І гэта праўда. Раміза — вядома, пабудова ўжо не так складаная, але каб і яе пабудаваць — неабходны прынамсі тры фактары: **грошы на пакупку патрэбных матэрыялаў** (цэмент, драўлянае і жалезнае абсталяванне), **майстар,** які кіраваў бы пабудовай і ўрэшце (а можа самае галоўнае) — **план пабудовы.**

Грошы на першы пачатак (5 тыс. зл.) атрымалі яны ад грамадскай рады ў Страблі. Але ні майстра, ні плану грамадская рада даць ім не можа, а грамадскім чынам гэтага не раздабудзеш. Звярнуліся тады чэрэўчане да сваіх апекуноў у павеце, а там сказалі:

— План рамізы? Калі ласка, **плаціце дзве тысячы злотых і зараз выдадзім вам план,** як з-пад іголкі.

— Вось такім чынам, — расказвалі журналісту пажарнікі ў Чэрэўках, — **павятовыя пажарніцкія ўлады астаткова звязалі нам рукі.** Мы можам папрацаваць пры пабудове рамізы, але лішніх грошай у нас няма. Не маем таксама магчымасці, каб раздабыць іх. Гэтыя 5 тыс. зл. што мы атрымалі ад грамадскай рады, патрэбны нам на цэмент. І калі ў павеце не адменяць свайго становішча, рамізы ў нас ніколі не будзе.

Аказваецца, што ёсць тыповы праект вясковай рамізы, апрацаваны (зразумела, за грошы) павятовым архітэктам. Паводле гэтага праекта будуюцца зараз усе рамізы ў Беластоцкім павеце.

Чаму тады трэба плаціць за гэты праект, калі аўтар яго ўжо раз узяў грошы за выкананую працу?

А вось чаму: тыповы праект трэба «прыстасаваць да мясцовых умоў». На практыцы выглядае прыблізна гэта так: павятовы архітэкт выймае з партфеля адзін з адпячаткаў свайго праекта, у загалоўку, напрыклад, піша: «Праект пабудовы пажарніцкай рамізы ў вёсцы Чэрэўкі», унізе кладзе свой подпіс і ўрэшце хавае грошы ў кішэню. Вось і цэлае «прыстасаванне да мясцовых умоў». Так прынамсі прадстаўляюць справу адказныя працаўнікі павятовых пажарніцкіх улад.

У павеце засланяюцца шыльдай: **маем такія распараджэнні.**

А на што каму гэткія распараджэнні, калі яны тармазяць здаровую грамадскую ініцыятыўнасць ды стаяць у выразнай супярэчнасці з агульнаграмадскім дабром?!

Гэтая ж справа не абмяжоўваецца толькі да адной вёскі. Такое становішча як у Чэрэўках можа здарыцца ў кожнай іншай вёсцы, дзе людзі захочуць пабудаваць сабе будынак для хавання супрацьпажарных прылад.

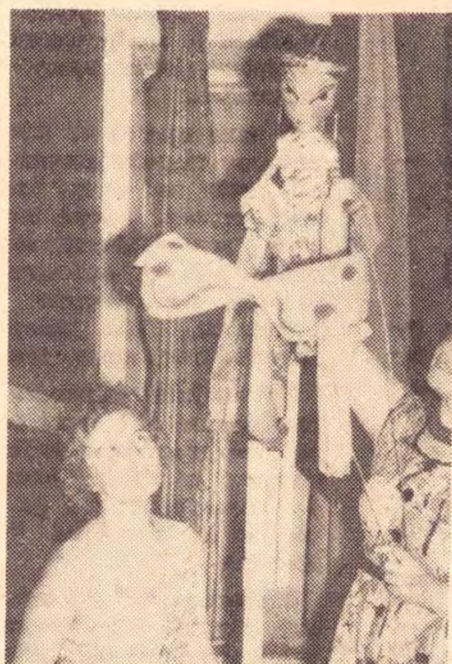
Дзеля агульнага дабра трэба неадкладна перадумаць і як найхутчэй змяніць гэтыя «распараджэнні» адносна дапамогі ў развіцці грамадскай ініцыятывы.

Ваяводскі аддзел ПЗУ штогод пераказвае ваяводскім пажарніцкім уладам сур'ёзныя сумы грошай (у б. г. — 20 млн. зл.) на ўсялякія мерапрыемствы, якія абмяжоўвалі б пагрозу няшчасця ад агня. І гэта правільна. Лепш забяспечваць ад пажараў, чымсьці пакрываць нанесеныя імі затраты.

Верым, што гэтыя грошы не прападаюць бескарысна. **Калі аднак гэтая справа не звязана з недахопам грошай, як тады зразумець становішча пажарніцкіх улад адносна абсталявання планаў пабудовы раміз і забеспячэння гэтай пабудовы будаўнічым матэрыялам і майстрамі—спецыялістамі?** Ці ж бюракратычныя перашкоды маюць людзям звязваць рукі? Калі так, як найхутчэй трэба парваць гэтыя кайданы!

М. НУРЭЦКІ

Аб смелых людзях, вужах з голасам чалавечым і цудах света

У далейшых планах тэатра, як нам «па-сакрэту» сказала дырэктар і мастацкі кіраўнік тэатра Іаанна Пякарская, намячаецца інсцэнізацыя казкі Яна Вількоўскага «Прыгоды Тыматэўша Рымцімці», а затым байкі К. Макушынскага аб краўцы Нітачцы.

Тэатр не толькі сам працуе, радуе дзяцей цудоўнымі байкамі, дасканалай ігрой акцёраў, чаруючым спалучэннем колераў, але і ахвотна дапамагае школьным тэатрам лялек.

Ці ж не варта выкарыстаць такую дапамогу і арганізаваць у сябе ў школе маленькі тэатрык для малышоў?

Да тэатра таксама можна прысылаць цікавыя казкі і байкі з вашых раёнаў, бо ў далейшых планах тэатра знаходзіцца стварэнне пастаноўкі на падставе сваіх, рэгіянальных баек, баек з Беласточчыны. Можа і беларуская казка знойдзе сваё адлюстраванне ў гэтых цікавых замыслах?

Тэкст і фота Я. Чэрнякевіч.

Парысада з матыльком. Парысада — арт. Галіна Колпак, Матылёк — Фелікса Пэхоўская.

Танец вужоў з «Байкі аб прыгожай Парысадзе». Чорны вуж — арт. Станіслаў Станек.

У зале гасне святло. Паволі спаўзае занавес. На сцэне густыя паўднёвыя джунглі, дзе скачуць папугаі, размаўляючыя па-чалавечу, вялікі чорны вуж, аматар усіх цёмных спраў у лесе.

Вось з'яўляецца яшчэ некалькі залатых вужоў і яны, разам са сваім гаспадаром выконваюць цудоўны, вельмі эфектны танец. Залацістыя, яны як рухлівыя стружкі, звіваюцца на цёмназялёным фоне лесу.

Княжна Парысада хоча мець найлепшыя цуды ў свеце і таму адданыя ёй браты вырушаюць у цяжкае і далёкае падарожжа. Калі Парысада даведваецца аб смерці братоў, яна ідзе праз дрымучыя лясы, каб спасці іх. Заваёўвае перамогу над рознымі страшыдламі і небяспекай, і сама, без ніякай дапамогі, здзяйсняе ўсе свае мары.

Аказваецца, што найпрыгажэйшым над усімі чарамі ў свеце з'яўляецца чар дасягальны: чар адвагі і афярнасці.

З новай прэм'ерай «Байкі аб прыгожай Парысадзе»» В. Лесьмяна выступіў у чэрвені Дзяржаўны тэатр лялек «Свершч».

Існуючы ад 1952 года, тэатр асабліва пашырыў сваю дзейнасць у 1960 годзе, калі быў уключаны ў лік дзяржаўных тэатраў.

Малодшы брат Парысады — Вірата выязджае на пошукі трох цудаў. Вірата — арт. Люцыян Тапалевіч.

дзяцей хутчэй падгадуеш, пэўна, лепей раней выйсці.

Нельга пагарджаць думкамі жанчын. Іх думка — гэта ў пэўным сэнсе грамадская думка вёскі і мусіць з ёй лічыцца кожны вясковы жыхар.

✲

Жанчыны некалькіх вёсак Бельскага павета гавораць пра Олю. Вядома, проста дура. І чаго ёй толькі ў ягоне хапала. Самы багаты хлапец у вёсцы. І Оля пажыла з ім толькі тыдзень, а потым уцякла на захад. Такі клопат, толькі грошай, такое багатае вяселле. Цяпер без перапынку цягнуцца суды аб разводзе, аб коштах вяселля і г. д.

Што было прычынай гэтага, ніхто нічога толкам не ведае.

— Кажа, што дурны, па начах спаць не дае, — гавораць мужчыны і ўсміхаюцца іранічна.

— Ой, дура, дура, — кажуць бабы і ківаюць спагадліва галовамі. Нічога асаблівага не даведаліся і ад самай Олі, хіба толькі пра яе настойлівасць і ўпэўненасць, з якой гаворыць аб тым, што з ім не будзе жыць.

Адно толькі пэўнае: не было тут узаемнага гарачага імкнення да блізкага сужыцця, якое спалучае маладых, калі яны кахаюць адзін аднаго. Оля наогул не знала свайго жаніха. Наогул не хацела выходзіць замуж. Ёй толькі 18 год. Бацькі ўперліся, старшы брат пагражаў дубінаю. Вядома, хлапец жаніцца хоча, сястра ў хаце замінае.

Справа не новая і не адзінкавая. Вёскі нашы ведаюць шмат падобных спраў. Выклікаюць яны на кароткі час сенсацыю ў вёсцы, становяцца тэмамі розных плётак, каб потым заціхнуць і ўступіць месца іншым.

✲

Аб чым толькі не гавораць бабы, рассеўшыся ў святочны дзень над ровам! Вось, напрыклад, у адной з грамад Сакольшчыны сенсацыя. Ён мае 73 гады, яна — 21. Бяруць шлюб. Яна маладая і нават прыгожая, поўная жыцця; ён, ну, што ж, вядома... дзядуля. Гутару з блізкімі суседзямі. Хачу знайсці адказ на пытанне, што яе схіляе да гэтага. Усміхаюцца. Ім усё ясна. Ён багаты, добрую гаспадарку мае і... ён жа не векавечны.

Пахне тут чымсьці вельмі ўстарэлым, зусім не сучасным. Аднак жыццё паказвае, што сённяшні дзень нашай вёскі захаваў шмат такіх рэліктаў старыны.

Нічога, што перамяшаліся яны з рыкам матораў і трактараў, з рытмам рок-энд-ролю, па-сучаснаму прыбранымі сілуэтамі нашых вясковых прыгажунь. Існуюць яны ў дзіўным сімбіёзе з гэтым усім — рэлікты драхлай старыны.

✲

Чытач зразумеў, што гэтыя разважанні пішу ў абароне права да кахання маладых людзей.

— Пхі! — скажуць бабы, якія вядуць дыскусію аб каханні над ровам. — І ёсць аб чым пісаць. Каханне — гэта дурасць маладосці, ажэнішся — і вось па тваім каханні. А жаніцца трэба разумна і часам патрэбна параіцца ў старэйшых, разумнейшых людзей.

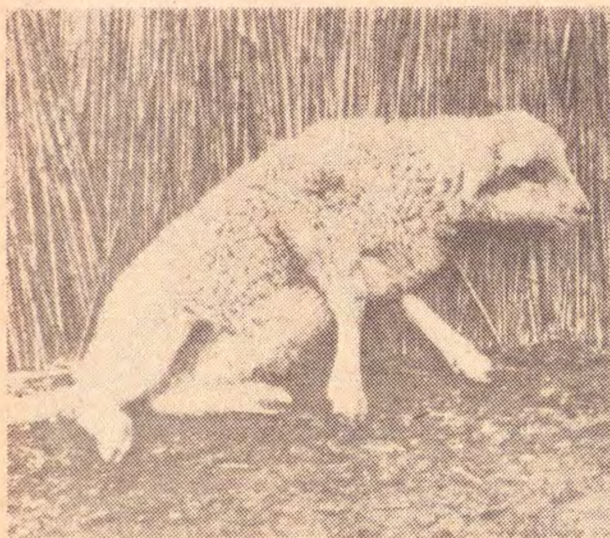
Паклон вашай вопытнасці і практычнасці, цятулі. Аднак гледзячы на гэтых маладых людзей, у якіх адабралі іх свежую маладосць, мне проста шкада іх. Ці магчымы агульны прагрэс чалавецтва, у гэтым выпадку, агульны прагрэс нашага грамадства, без прагрэсу ў інтымных сферах чалавечага жыцця? Ці адчуе высокую годнасць слова «Чалавек» той, у чыім сэрцы вельмі рана былі забіты найбольш чалавечыя пачуцці, каму на парозе маладосці адабралі права на мары, радасць і каханне?

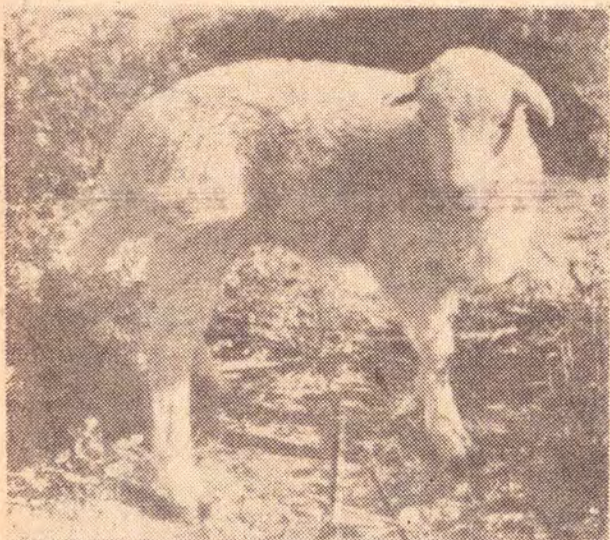
РЫГОР ПАЎЛЮК

А ВЁС ВЕЧКІ ТАМЫ

Золата, серабро, ртуць, фосфар, сера і іншыя элементы ўвесь час перамяшчаюцца, мігрыруюць у прыродзе. Іх перамяшчэнне распаўсюджана ў зямной кары, і таму стала аб'ектам вывучэння спецыяльнай навукі — геахіміі.

Як вядома, праз глебу і ваду гэтыя ж самыя элементы з недраў зямлі пераходзяць у расліны, а з іх — у тканкі жывёлы і чалавека. Такім чынам у непарыўны кругаварот уцягнуты і жывыя істоты.

Калі ў глебе, значыць і ў раслінах, не хапае медзі, дык гэта адбіваецца і на жывёлах. Авечкі захворваюць атаксіяй, пры якой парушаецца каардынацыя рухаў, развіваецца параліж. Хвароба нярэдка прыводзіць да гібелі і ягнят. Прафілактычнае падкормліванне жывёл солямі медзі збаўляе іх ад захворванняў.

Першым, хто пачаў сістэматычную распрацоўку гэтага пытання, быў выдатны рускі геахімік В. І. Вярнадскі. Яго працы прывялі да нараджэння новай навукі біягеахіміі. Яна дазволіла зразумець многія няведаныя, раней невытлумачальныя з'явы.

Авечкагадоўцы ўсяго свету вельмі добра знаёмыя з «паласатасцю» шэрсці авечак — хваробаю, якая прыносіць вялікія страты ў гаспадарцы.

У чым прычына? Вучоныя заўважылі, што там, дзе шэрсць авечак падвергнута паласатасці, глеба мае медзі значна менш, чым у іншых месцах. Факты былі супастаўлены і наступіў вельмі цікавы вывад, а менавіта — недахоп медзі ў арганізме жывёліны выклікае хваробу. Ад «меднага» недахопу захворваюць і расліны. Гэта прыводзіць да выляганння збожжа, напрыклад, аўса і ячменя.

Знайшоўшы прычыны захворвання, вучоныя падказалі і шлях барацьбы з ім. Аказалася, што дастаткова дабавіць у ежу самую нязначную колькасць медзі, некалькі міліграмаў — і хвароба больш не ўзнікае. Падкарміўшы меддзю глебу біёлагі ўратавалі і вылегшае збожжа.

Значыць, для нармальнай дзейнасці арганізмаў патрэбны не толькі галоўныя элементы. Важную ролю адыгрываюць мікраэлементы, якія знаходзяцца ў арганізме ў невялікай колькасці.

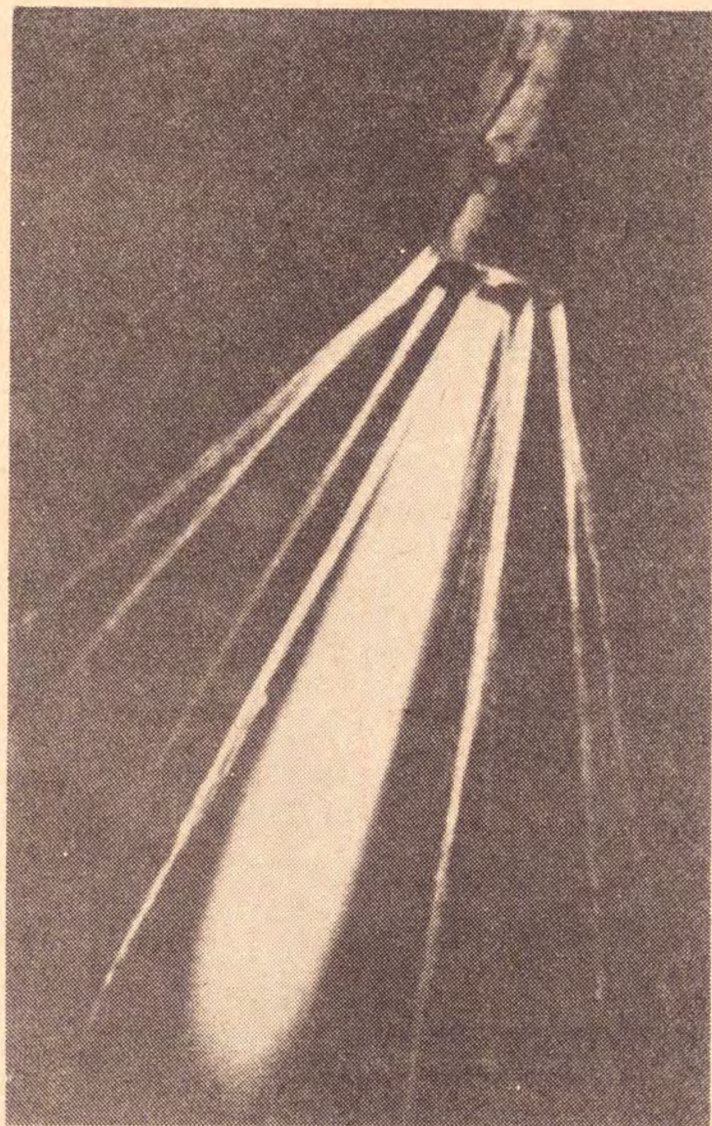
Чым глыбей і паўней вывучаць сувязі жывой і нежывой прыроды, тым ясней становіцца значэнне мікраарганізмаў. Напрыклад, пажыўнасць малака раней звязвалі толькі з колькасцю тлушчу і бялка. Больш поўны аналіз паказаў, што ў малацэ знаходзіцца 25 элементаў, у тым ліку хром, анадый, серабро, волава, мыш'як, фтор, свінец...

У бульбе заўважана жалеза, медзь, бор, рубідый, цынк... У какао параўнальна многа кобальту і медзі. Недахоп альбо лішка мікраэлементаў адбіваецца на здароўі людзей. Напрыклад, даўно ўжо ўстаноўлена, што захворванне шчытападобнай залозы — валляк (гарачка) — развіваецца пры недахопе ў ежы ёду.

Аналіз глеб многіх раёнаў паказаў, што яны адрозніваюцца друг ад друга па зместу аддзельных мікраэлементаў. Вучоныя супаставілі атрыманыя веды з найбольш распаўсюджанымі ў гэтых раёнах хваробамі жывёл і раслін са станам здароўя людзей. Такія раёны або зоны савецкі акадэмік К. П. Вінаградаў назваў «біягеахімічнымі правінцыямі».

Біягеахімія вельмі маладая і напэўна ў будучыні дойдзе да яшчэ больш цікавых і карысных адкрыццяў.

АГНЯВЫ РАЗЕЦ

Праца каменячоса даволі цяжкая. Ручное выраўніванне квадратнага метра паверхнасці каменя патрабуе блізка 20 гадзін цяжкай працы і каштуе вельмі дорага. Член карэспандэнт Акадэміі навук Казахскай ССР Аляксандр Брыгінін і яго супрацоўнікі стварылі выдатны інструмент — агнявы разец.

Агнявы разец — гэта рэактыўная гарэлка з сапла якой звышгукавай хуткасцю вырываецца струя нафты, якая згарае ў кіслародзе. Тэмпература полымя перавышае 2 000 градусаў. З вялікай хуткасцю агнявы разец бурыць, рэжа, апрацоўвае камені.

Да чатырох квадратных метраў паверхнасці каменя ў гадзіну можна апрацаваць, карыстаючыся новым інструментам.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

Наймалодшым дыпламатам на свеце з'яўляецца пасол Кубы ў Лондане. Яму толькі 22 гады.

*

Гімалаі растуць: ад жніўня 1955 года, калі ў раёне Гімалайскіх гор адбылося землетрасенне, да сённяшняга часу вяршыні Гімалаяў, як паказалі дакладныя даследванні, узняліся амаль на 30 метраў.

*

Па тры-чатыры яйкі ў дзень звычайных памераў нясуць некалькі курэй на кітайскай птушкагадоўчай ферме народнай камуны «Чэнфу» (правінцыя Сычуань). Ім даюць корм, змешаны з бардай, 6—8 разоў у суткі, а ноччу асвятляюць куратнік.

*

Нядаўна Аўстралія павялічыла асартымент свайго экспарта за кошт унікальнага тавару, паветраных кансерваў. У Аўстраліі працуе адзіная на свеце фабрыка, сыравінай для якой служыць горнае паветра. У цэхах прадпрыемства герметычна закаркоўваюцца бляшаныя балоны — вось і ўвесь «тэхналагічны працэс» падрыхтоўкі кансерваў.

Прадукцыя фабрыкі карыстаецца попытам у многіх гарадах свету. Сцвярджаюць, што аўстралійскія «кансервы» памагаюць пачынаючым альпіністам прывучыць свае лёгкія да паветра горных вяршынь перад уваходам на іх.

*

Уладальнікі канцэрна «Дэйлі мірар», некалькі месяцаў таму назад, афіцыяльна паведамілі, што выдавецкая фірма «Одэмс Прэс» з'яўляецца ўласнасцю гэтага канцэрна.

Буйная акула праглынула акулу меншую. Такім чынам створана буйнейшае сусветнае манапалістычнае аб'яднанне ў галіне друку.

У выніку гэтай здзелкі газетны магнат Сесіль Кінг, якому належыць «Дэйлі мірар», атрымлівае кантроль над кампаніяй з агульным капіталам у 40 мільёнаў фунтаў стэрлінгаў. Новае аб'яднанне будзе мець манаполію на выданне больш чым 150 газет і часопісаў, у тым ліку штодзённай газеты «Дэйлі геральд», і ўсіх часопісаў для жанчын.

ДА ВЕДАМА ГАСПАДЫНЬ

Смажаная рыба будзе асабліва смачнай, калі вы перад тым, як смажыць, патрымаеце яе ў малацэ. Затым абваляйце ў муцэ і смажце ў кіпячым алеі. Каб алей не распрыскваўся, накрыйце патэльню перавернутым друшлакам.

У адвары белай фасолі можна мыць без мыла. Такім чынам вельмі добра мыць шарсцяны трыкатаж, бо шэрсць пры гэтым не звальваецца. Адвар робіцца так: 1 кг. фасолі разварваюць у 5—6 літрах вады, працэджваюць і, калі ён астыне да 40—45°, мыюць у ім рэчы. Церці рэчы не трэба. Калі яны вельмі забруджаны, мыюць другі раз у свежым адвары, затым прапаласкваюць і сушаць у распраўленым выглядзе.

Пячонка робіцца вельмі смачнай, калі перад тым, як смажыць, трэба яе патрымаць дзве — тры гадзіны ў малацэ.

У цёплае надвор'е мяса і рыба хутка псуюцца. Каб асвяжыць мяса або рыбу, якія пачалі псавацца, на дно каструлі кладуць кавалак драўнінага вугалю, прыкладна велічынёю з курынае яйка. Мяса парэжце на кавалкі, добра прамыйце ў халоднай вадзе. Пакладзіце ў каструлю з вугалем і заліце халоднай вадой. Вады трэба наліць столькі, каб яна пакрыла мяса, і пакінуць так стаяць 2—3 гадзіны. Пасля вугаль выньце і варыце мяса ў гэтай вадзе.

Пах нафталіна і іншых сродкаў супраць молі і розных насякомых вельмі непрыемны. Каб выдаліць яго з адзення, трэба ў шафу насыпаць парашок гарчыцы.

Каб свежы хлеб нарэзаць тонен кімі лустачкамі, не разламваючы, награйце нож на печцы, або апусціце яго на адну-дзве хвіліны ў вар. Гэтак жа рэжуць торт, калі хочуць, каб ён не крышыўся.

Два гады таму назад я пазнаёмілася з добрым і сумленным хлопцам з суседняй вёскі. Валодзя вельмі мне падабаецца. Ён музыкант. Я пакахала яго. Валодзя таксама шчыра кахае мяне, цэлым сэрцам. Толькі адна бяда. Маці Валодзі не хоча, каб яе сын спатыкаўся са мною.

Мілае сэрцайка, парай, што мне рабіць: ці Валодзю мне кахаць, ці пастарацца забыць? Ці можа нінашто не зважаць? Прызнаюся, што забыць яго мне вельмі цяжка!

Закаханая
Бельскі павет

Глыбокае, праўдзівае каханне не знае перашкод. І зусім было б неразумна, калі б маці Валодзі стала прычынаю Вашай разлукі. Калі б так сталася, значыць каханне ў Вас не сапраўднае.

Калі яно вялікае, дык маці зразумее глыбіню яго. Трэба помніць, што кожная маці жадае сваім дзецям толькі шчасця. Але бывае так, што маці бачыць не аднойчы шчасце ў багацці нявесткі або жаніха. Але такія погляды аджываюць свой век.

Найбольшае багацце кожнай сям'і — сапраўднае каханне. Яно дапамагае лягчэй пераадольваць усе цяжкасці ў жыцці.

А ў маладосці палымянае каханне робіць высакародным чалавека, натхняе яго на высакародныя ўчынкі. Валодзі неабходна пагаварыць сур'ёзна з мамай і пераканаць яе ў тым, што робіць яна Вам вялікую крыўду, што топча цвет маладосці, якім з'яўляецца каханне.

СЭРЦАЙКА

Бельшчызна, Дабрывода, Кляшчэлі, Гародчына, Ляхі, Ляшукі ў чыне

Вуліца ў вёсцы БЕЛЬШЧЫЗНА мне знаёмая. Дрэнная яна была. Таму з тым большай прыемнасцю я даведалася, што баявыя людзі з Бельшчызны пастанавілі збудаваць новую вуліцу. Ініцыятарам гэтай будовы з'яўляецца старшыня спулдзельні прадукцыйнай у Бельшчызне **Ніна Леўчук.** Мне даводзілася ўжо раз пісаць пра Ніну Леўчук — жанчыну разумную і дзелавую. Таму асабліва цешуся, што пра Ніну Леўчук зноў чую добрую славу. Слава добрая ідзе і пра солтыса вёскі — **Парфена Багуша** вельмі актыўнага жыхара гэтай невялікай вёскі і пра ўсіх яе жыхароў: і спулдзельцаў і неспулдзельцаў, якія згодна і супольна працуюць чынам.

✲

ДАБРЫВОДА. І тут кіпіць работа таксама над перабудовай вуліцы. Ужо зроблена яе 200 м. (да 10 чэрвеня). Уся вуліца будзе мець бетонныя нарожнікі. Людзі тут перабудоўваюць і вясковы мост — невялікі. Калі хацела б назваць прозвішчы найлепшых у гэтай грамадскай працы, — будуць: **Назар Клімковіч** — солтыс вёскі, **Фёдар Верамчук і Апанас Сцефанюк.**

✲

КЛЯШЧЭЛІ апошнім часам выбудавалі ў сваім мястэчку мост. Добры і прыгожы. Выдатная заслуга ў гэтым **Васіля Артысевіча** — павятовага раднага.

✲

А ў ГАРОДЧЫНЕ людзі ўжо закончылі працу над будовай вуліцы. І тут солтыс вёскі **Пётр Міранчук** паказаў, што не дарэмна людзі аказалі яму давер, выбіраючы на гэтую пасаду. Ён мабілізаваў людзей да працы, да чыну. Вынікі цешаць.

✲

ЛЯХІ. Да штодзённых вясковых спраў уключыўся кіраўнік школы **Іван Харкевіч.** Ён менавіта арганізаваў вучняў школы і разам пасадзілі 200 штук дрэвак паабапал дарогі **Ляхі — Гародчына.** Дзякуй за такія рэчы і кіраўніку і дзецям з Ляхоў.

✲

Нашы пісьманосцы таксама ўсё часцей даказваюць сваё пачуццё грамадскага абавязку. Вось адзін з такіх — **Кастусь Каліноўскі з Ляшукоў.** Выдатна працаваў пры будове жвіровай дарогі **Букова — Ляўкова Старое.**

І стоп... А як закончыць гэтыя кароткія весткі з Гайнаўскага павета? **Яны радасныя** — так будзе хіба найлепш.

ВЕРА ЛЕЎЧУК

ДЛЯ БАРАЦЬБЫ З СУХОТАМІ

У папярэднім нумары ў заметцы «Куды дзеліся 50 грошы ад паўлітра» мы падавалі, што за грошы СФОС - у (Грамадскі фонд адбудовы краіны і сталіцы) Ваяводская супрацьтуберкулёзная парадня купіла рухомую рэнтгенаўскую станцыю.

Зараз мы атрымалі ад нашага фотарэпарцёра здымак гэтага вялікага, патрэбнага амбуланса, які змяшчаем. вл.

Фота **Ю. Рыбінскага.**

АБ СКАРЫНЕ І КАХАННІ

Апошнім часам выдана скрыпт аб Францішку Скарыне — «Першы друкар на Беларусі» — у апрацоўцы мгр Любы Філіпік, а таксама «Каляндар беларускіх літаратурных гадавін» і скрыпт — «Любоў у беларускай літаратуры» у апрацоўцы Ліды Гурскай, інструктара Павятовай Бібліятэкі ў Бельску.

Вышэй указаныя выданні прызначаны да карыстання ў грамадскіх бібліятэках, якія знаходзяцца ў беларускіх асяроддзях.

Аб розных справах у Палічнай

За апошнія гады многа чаго змянілася ў Палічнай. Праведзена тут электрыфікацыя, дзякуючы чаму многія сяляне купілі радыёпрыёмнікі, будуецца вялікая святліца і вясковая крама. У вёсцы ўлажылі новы брук, пабудавалі шашу да Кляшчэляў, а таксама адрамантавалі дарогу Палічна — Вярсток, па якой было цяжка прайсці ў дажджлівую пагоду.

Многа працы выконваюць жыхары грамадскім чынам, напрыклад, пры будове святліцы кожны гаспадар абавязаўся прывезці па 1 куб. м. каменя і жвіру. Пройдзе некалькі год і ў вёсцы вырасце яшчэ некалькі новых будынкаў. Да 1965 г. будзе пабудавана школа, якая зараз знаходзіцца ў чатырох прыватных хатах.

У будычыні будзе пабудавана памешканне для Прэзідыума ГРН і пошта.

Будзе таксама зроблена жвіровая дарога Палічна — Чарэмха. Жыхары Палічнай грамадскім чынам акапалі яе равамі ўжо больш як год. Нажаль, дарожны аддзел у Гайнаўцы не спяшаецца з яе зажвіраваннем.

У Палічнай ёсць гурток БГКТ, члены якога з'яўляюцца таленавітымі самадзейнікамі.

ВІКТАР БАРАН
вёска Палічна
Гайнаўскі павет

СЕМІНАР БІБЛІЯТЭКАРАЎ У БЕЛАВЕЖЫ

5—7 чэрвеня ў Белавежы адбыўся семінар бібліятэкараў, якія працуюць у беларускім асяроддзі. У ім прымалі ўдзел працаўнікі грамадскіх і павятовых бібліятэк. Акрамя гэтага прысутнічалі працаўнікі Ваяводскай бібліятэкі ў Беластоку на чале з дырэктарам бібліятэкі.

На семінары абмяркавалася шмат якіх спраў звязаных з узростам чытання беларускай кніжкі. Удзельнікі праслухалі гутаркі аб пяцігоддзі «Нівы» і Таварыства, даклад Алеся Барскага аб Максіме Танку.

У трэцім дню семінара адбылася цікавая і прыемная экскурсія па Белавежскім парку. (п)

Удзельнікі семінара

фота: **Ул. Юзвюк**

АЎТАРСКІЯ СУСТРЭЧЫ

НА БЕЛЬШЧЫНЕ

29 і 30 мая г. г. на заканчэнне Дні асветы кніжкі і друку павятовая бібліятэка ў Бельску Падляшскім наладзіла сустрэчы сваіх чытачоў з Віктарам Шведам.

Сустрэчы адбыліся ў вёсках Крывая, Малінnікі, Пілікі і Аўгустова.

Цёплы прыём, з якім сустрэўся Віктар Швед у вёсцы Крывая, сведчыць аб пастаянным культурным росце яе жыхароў. Нічога дзіўнага. У вёсцы існуе драмгурток, арганізуецца харавы калектыў. Цяпер у вёсцы знаходзіцца аж 40 матацыклаў. Нядаўна закончыўся тут матаровы курс. З 38 ўдзельнікаў 35 здало экзамен і атрымала правы язды.

Вельмі добра, калі культурныя мерапрыемствы адцягваюць людзей нават ад гарэлкі. Напрыклад, на аўтарскую сустрэчу ў Малінніках прышлі нават людзі з вяселля, якое адбывалася па суседску са школай.

У Піліках да сустрэчы падрыхтавалася школьная і дарослая моладзь. Пад кіраўніцтвам настаўніцы мясцовай школы Таісы Шуй і кіраўніка грамадскай бібліятэкі Анастасіі Дабрынеўскай падрыхтавана была багатая мастацкая частка. Прысутныя пачулі літаратурны мантаж аб жыцці і творчасці польскага паэта Яна Каспровіча, выслухалі песні і дэкламацыі вершаў на беларускай і польскай мовах у выкананні школьнай моладзі.

Выступіў таксама існуючы ў Піліках вядомы інструментальна - харавы калектыў пад кіраўніцтвам Пятра Нявінскага.

Надта падабаліся ўсім выступленні салістаў калектыву Люцыны Ганін, Яна Врублеўскага і Мікалая Сідорскага, а асабліва ў выкананні двух апошніх «Лясная песня» і «Беларускі вальс».

Надзвычай сардэчна прынялі Віктара Шведа жыхары вёскі Аўгустова. Такіх сустрэч ніколі не забываецца.

Вельмі добра, што ў правядзенні сустрэч асабіста дапамаглі кіраўнік павятовай бібліятэкі ў Бельску Падляшскім Арцём Чыквін, падінспектар па справам культуры Васіль Кардзюкевіч і прадстаўнік ГП БГКТ Люба Філіпік.

НА САКОЛЬШЧЫНЕ

Павятовая бібліятэка ў Саколцы 3 і 4 VI г. г. арганізавала аўтарскія сустрэчы з Віктарам Шведам і Янкам Беразаўцом у мясцовасцях: Піражкі, Астравок і Сукавічы.

Янка Беразавец вядомы ў вёсках Сакольшчыны як паэт і адначасова інструктар ГП БГКТ. Ён не толькі чытаў свае вершы, а, маючы нядрэнны голас, вымушаны быў співаць песні.

Сустрэчы карысталіся вялікім поспехам. У Астраўку сустрэча адбылася надта арыгінальна. Паколькі тут няма школы і святліцы, прысутныя выслухалі вершаў паэтаў седзячы на траўцы ў садзе кіраўніка бібліятэчнага пункта.

Новая святліца ў Сукавічах быццам бы павесялела, калі ў яе сценах сабралася толькі народу. Яна найчасцей стаіць пад замком. Апрача танцавальных вечарын, нажаль, тут нічога не праводзіцца.

У ВАРШАВЕ

2.VI. г.г. варшаўская група Беларускага літаратурнага аб'яднання наладзіла ў памешканні Таварыства аўтарскі вечар Яшы Бурша. Паэт прачытаў шмат сваіх вершаў на польскай мове. Пасля вечара адбылася жывая дыскусія над формай вершаў Яшы Бурша.

ГУЛЬНЯ СА СМЕРЦЮ

Прайшло ўжо 16 год пасля заканчэння другой сусветнай вайны, а ўсё яшчэ з'яўляецца актуальнай праблемай знаходжанне мін і снарадаў. Дзеці знаходзяць іх, забаўляюцца і неасцярожна абыходзяцца з імі.

5 чэрвеня г.г. у вёсцы Ахрымаўка (Сакольскі пав.) здарыўся выпадак. Дванаццацігадовыя хлопчыкі, вучні школы ў Мелешкоўцах, Альшэўскі і Борыс знайшлі снарад каля клуні. Хлопчыкі, узяўшы з сабою снарад, пайшлі ў поле і пачалі там майстраваць. Наступіў выбух і адзін з хлопчыкаў, Борыс, адразу памёр, а Альшэўскі яшчэ страшэнна мучыўся больш як гадзіну і таксама памёр. Гэтае здарэнне павінна быць сур'ёзнай перасцярогай для ўсіх лёгкадумных і недаверлівых дзяцей.

ГЕНРЫХ ПІЛІПАЙЦЬ

УВАГА, ЧЫТАЧЫ!

Ужо ад наступнага нумара пачнем друкаваць новую партызанскую аповесць

БАЦЬКА МІНАЙ

Гэта будзе яркая гісторыя барацьбы Першай беларускай партызанскай брыгады, якою камандаваў славуты Герой Савецкага Саюза Мінай Шмыраў.

ЧЫТАЙЦЕ НАШУ НОВУЮ АПОВЕСЦЬ.

ЗА АДЗІН ДЗЕНЬ

12 чэрвеня можна лічыць сапраўды няшчасным днём. На тэрыторыі Беластоцкага ваяводства занатавана аж 14 пажараў. Згарэла 4 памешканні, 13 клунь і 11 хлявоў. Затраты аблічваецца на суму 733 тысячы злотых. У 12-ці выпадках прычынай пажараў былі маланкі, адзін пажар выклікалі дзеці, гуляючы запалкамі. Падчас маланкавай буры была забіта адна асоба. Усе гэтыя няшчасці здарыліся на працягу аднаго толькі дня.

Грамадзяне, будуйце ў сябе громаадводнае абсталяванне! Гэта поўнасцю аплоціцца.

НАВУЧКА САМАРОДНЫМ МАЙСТРАМ

Каб працаваць пры электрычнай лініі высокага напружання, трэба мець спецыяльную тэхнічную падрыхтоўку. На вёсках Беласточчыны часта аб тым сяляне не памятаюць або не хочуць памятаць. Калі папсуецца ў кагосьці, напрыклад, «корак» на стаўбе, заўсёды знаходзіцца самародны майстар (больш за ўсё — яшчэ дзяцюк), які ахвотна праводзіць «рамонт». Гэткім майстрам аказаўся Мікалай Шарала (сын Аляксандра) з вёскі Шчыты — Дзенцялова ў Бельскім павеце. Пацярпеў ён удар ад электрычнага току на стаўбе высокага напружання. Зараз Колька Шурала знаходзіцца ў Бельскім шпіталі. Стан яго здароўя вельмі цяжкі.

П. БЯДА

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46. Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie; 5 $ — w USA.

Nakł. 5000. Błtk. B-1

ПАХМЕЛЛЕ

Пасля ўчарашняй папіёхі, у рэферэнта канторы Цяпкіна, трашчала галава. Але па кішэнях гуляў у яго вецер і пахмяліцца не было за што.

Выконваючая ролю жонкі, грамадзянка Марта вытрасла ў п'янага Цяпкіна ўсё да граша, так што стары даследваны сродак — «Клін-клінам», Цяпкін не мог ажыццявіць.

Да ўсяго гэтага, як на злосць, дзівосныя думкі рассаджвалі рэферэнтскую галаву.

Вось, напрыклад, разнік. Жыве ён, так сказаць, з нажа і заўсёды здолее выкраіць сабе кусок сала. Аднаму парсюка зарэжа, іншаму каўбас наробіць. У яго заўсёды вядзецца ў кішэні грош на пахмелле.

Краўца зноў ножніцы кормяць. Дзень за днём чырыкаюць гэтыя ножніцы, эканомячы матэрыял, а ў суботу напіваецца кравец, як шавец. Нейкі там сакратар з пячаткі жыве. А з рэферэнцкага стала нічога не выціснеш. Даходу ніякага, а непрыемнасці — хоць лапатай адкідай!

— Прамачыць бы горла ў гігіенічных мэтах, ды Марта...

Пры ўспаміне аб жонцы вочы Цяпкіна імглой зацягнуліся.

Перамагаючы ўсё нарастаючую злосць і надаючы голасу мяккія прасільныя ноткі, Цяпкін сказаў:

— Мартанька, пазыч дзве дзесяткі па службовай патрэбнасці.

— Якія ж гэта дзяржаўныя справы збіраешся варочаць за 20 злотых? — пачуўся голас з кухні.

— Марку казённую згубіў са службовай паперкі. Новую купіць трэба, — адказаў Цяпкін.

— Не хвалюйся, я табе прынясу марку.

— Эх, Мартанька, не купіць табе такой маркі. Яна ж павінна быць такога колеру, як згубленая.

— Табе, мабыць, патрэбна марка белага колеру з манапольным пахам. Мала ўчора налізаўся?! — пачала жонка.

Цяпкін аблізаў перасохшыя губы.

— За працу вазьміся, — трашчала Марта. — У хляве вось гною сабралася, што не ўлезці.

— Як з хлявом спраўлюся — паставіш шкляначку?

— Пастаўлю дзве шклянкі з гурэчным расолам. Ад перапою гэта найлепшае лякарства.

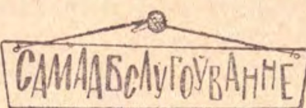
— Чорт з табою і з тваім хлявом. Сам найду сабе чвэртку, — узлаваўся Цяпкін.

— Пачакай, даражэнькі. Спяшаць табе няма куды. На вось прачытай гэтую паперку, — сказала Марта, загарадзіўшы Цяпкіну выхад.

— За п'янства звольнілі з працы, — дадала яна. — і чапорыцца няма чаго.

Цяпкін аж прысеў ад нечаканасці і зусім працверазіўся.

Бяда, мілыя грамадзяне ў тым, што людзі ў час п'янства не задумваюцца над сваім пахмеллем. А чым больш піць, тым больш збіраецца бяды над апахмеленай галавой.

САМАДБСЛУГОЎВАННЕ

НЕ ГОНІЦЬ

— Гоніш, браток, самагонку? — пытае міліцыянер селяніна.

— Не! — адказаў той.

— Такі ў цябе апарат як гэты? — пытае ён селяніна завёўшы на пастарунак.

— Не! — адказаў той. У маім бочка меншая і вужок танчэйшы.

Сцёпа Сідарук
Крывая

ДЗЯДОК

Ідучы дарогай, дзядок наткнуўся на роў. Каб яго абмінуць, трэба было вяртацца далёка назад.

— Ну, было не было, — падумаў дзядок. — Пераскочу.

Ён скочыў і.. трапіў у сярэдзіну рова.

— Ой, Божачка, старасць не радасць, — уздыхнуў дзядок, вылазячы з рова.

Але бачачы, што каля яго няма жывой душы дзядок дадаў паціху:

— Я і ў маладосці не пераскочыў бы яго.

Ніна Аляксеюк
Палічна

— Якая ж ты з гэтым званком не сучасная.

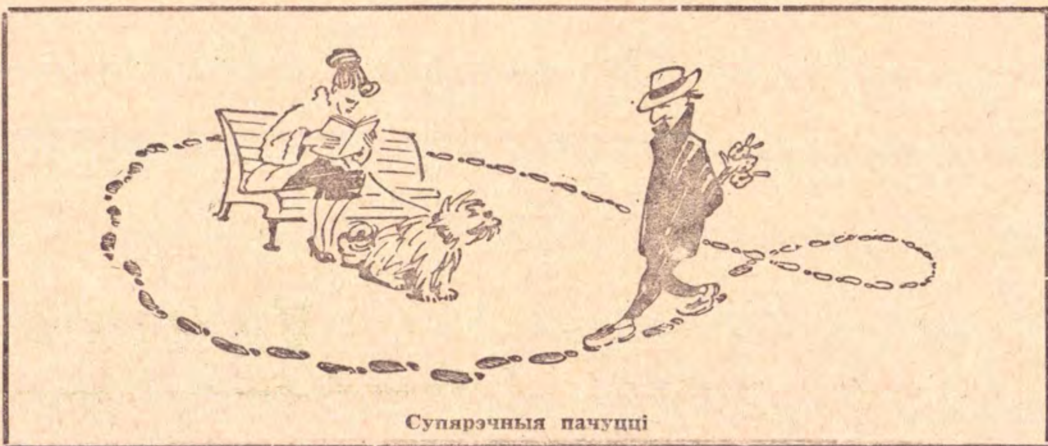
ДРЭННЫ ЗЯЦЬ

— Ой, не маю, суседка, пацехі са свайго зяця. За два месяцы з'еў цэлы пасаг.

— А шмат далі вы, суседка, за дачку?

— Дзве свінкі і дванаццаць курэй.

Мікалай Місюк
Яцэвічы

Супярэчныя пачуцці

ГАСПАДЫНЬКА

Марыля так спяшала да суседкі,
Што не закрыла ў каморы дзверы.
А ў гэты час каты — халеры
Наладзілі каўбасам, малаку адведкі

Пакуль Марыля у «суседкі мілай»
Язык вастрыла і мянціла,
Каты ў каморы каля міскі,
Пад'еўшы, мылі свае пыскі.

Марыля наляцела, як віхура.
Кляне суседак, шкоднiц-мурак.
— Нягоднiцы, катоў нагадавалі,
Бадай яны павыдыхалі...

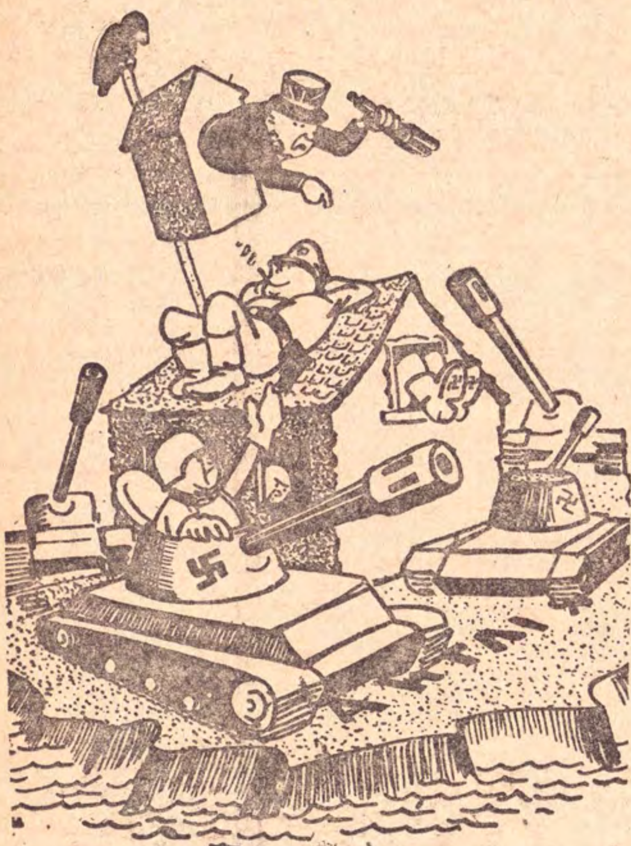
Не так каты, па-мойму, вінаваты,
Як гаспадыня хаты,
У каторай
Адкрыта для катоў камора.

Такіх і у жыцці не мала з'яў.
Даволі ёсць яшчэ разяў.

М. СКРЫПКА.

Паведамляючы аб тым, што заходнегерманскія танкавыя часці пераправяцца праз Ла-Манш, ваенны аглядальнік газеты «Дэйлі тэлеграф» тут жа паспяшыў запэўніць, што «гэта ніўякім разе не азначае, што Заходняя Германія стварае базы ў Англіі». Аказваецца, Вялікабрытанія такім чынам здолее... лепш кантраляваць працэс абучэння і размяшчэння заходнегерманскіх войск.

(з газет).

МОЙ ДОМ — ЧУЖАЯ КРЭПАСЦЬ.

ЭКЗАМЕН НА НОСЕ

— Чаго ты ўсё глядзіш на мяне? — пытае старэйшы брат малодшага.

— Мама казала, што ў цябе экзамен на носе, я і гляджу на яго, — адказаў той.

Аркадзь Лапэўскі
Лесна

ЧАМУ МЕСЯЦ БЛЕДНЫ

— Чаму ты такі бледны? — спытала сонейка ў месяца.

— Каб ты тое бачыла, што я ноччу, — адказаў месяц, — то і ты пабляднела б.

Фёдар Міхалюк
Койлы

РЫГОР СТРУП

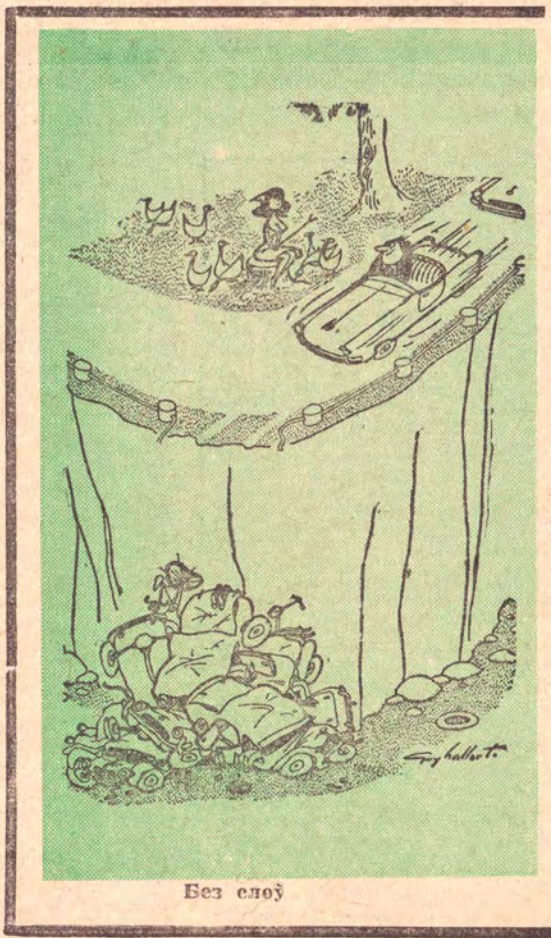
КАРОТКІЯ БАЙКІ

★ ★

Асёл аднойчы нос задраў,
Чаго з ім не было ні разу.
Ён бачыце падслухаў фразу,
Як хтосьці Льва аслом назваў.

★ ★

Бульдог лёг ценем на сцяну
(Цень роўны волату — Слану).
Бязхвостны брэша... Рады ён:
— Хіба вялікі толькі слон?

Без слоў

